

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 61/2014-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. februára 2014 prerokoval podanie JUDr. Štefana Harabina, predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. k. KP 3/2013-60 z 12. novembra 2013 o predpojatosti sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky JUDr. Ladislava Orosza, JUDr. Ľudmily Gajdošíkovej a JUDr. Jána Lubyho vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 20761/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sudcovia Ústavného súdu Slovenskej republiky Ladislav Orosz, Ľudmila Gajdošíková a Ján Luby **n i e s ú v y l ú č e n í** z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 20761/2013.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 19. novembra 2013 doručené podanie JUDr. Štefana Harabina, predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „navrhovateľ“), č. k. KP 3/2013-60 z 12. novembra 2013,

ktorým vzniesol námietku predpojatosti voči sudcom ústavného súdu JUDr. Ladislavovi Oroszovi, JUDr. Ľudmile Gajdošíkovej a JUDr. Jánovi Lubymu vo veci sťažnosti sťažovateľky M. T., D. (ďalej len „sťažovateľka“), proti *inter alia* Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 20761/2013. Sťažovateľka v tomto konaní namieta porušenie v petite označených práv postupom *inter alia* najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 So 95/2012 a jeho rozsudkom zo 14. augusta 2013.

2. Námietku predpojatosti proti sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Oroszovi navrhovateľ v podstatnom odôvodnil tým, že na tohto sudcu podal 22. februára 2013 trestné oznámenie z dôvodu, že ako vylúčený sudca konal a rozhodoval v jeho disciplinárnej veci, hoci vedel, že je proti jeho osobe zaujatý. Táto zaujatosť spočíva vo vzájomnej nevraživosti, ktorej dôkazom je skutočnosť, že sudca Ladislav Orosz sa prostredníctvom médií opakovane negatívne vyjadril k jeho odbornosti a kvalifikovanosti najmä v súvislosti s legitimitou zastavania funkcie predsedu najvyššieho súdu (v rokoch 1998– 2003). V tejto súvislosti poukázal na viacero mediálnych správ. Vzhľadom na tieto vyjadrenia Ladislava Orosza sa dá očakávať, že bude rovnako negatívne pristupovať k jeho osobe aj v tomto konaní.

3. V súvislosti s námietkou predpojatosti vznesenej proti sudcom ústavného súdu Ladislavovi Oroszovi, Ľudmile Gajdošíkovej a Jánovi Lubymu navrhovateľ vo svojom podaní tiež uviedol:

„Na sudcov celého senátu, teda na JUDr. Ladislava Orosza, JUDr. Ľudmilu Gajdošíkovú a JUDr. Jána Lubyho som podal 23. augusta 2013 trestné oznámenie. Z jeho obsahu vyplýva, že IV. senát Ústavného súdu SR zložený z predsedu Jána Lubyho a sudcov Ľudmily Gajdošíkovej a Ladislava Orosza na verejnom zasadnutí 13. augusta 2013 rozhodol vo veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 459/2012 o sťažnosti obchodnej spoločnosti GEN MAN VENTURES AG, ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

sp. zn. I MObdo V 4/2010 z 25. augusta 2011“, nálezom tak, že vyslovil porušenie základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a namietané rozhodnutie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Navrhovateľ ďalej argumentoval, že uvedeným postupom a rozhodnutím IV. senát ústavného súdu ignoroval skutočnosť, že v porovnateľnej veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. III. ÚS 390/2010 ústavný súd vyslovil, že základné právo sťažovateľa nebyť odňatý zákonnému sudcovi porušené nebolo. Z uvedeného postupu sudcov IV. senátu ústavného súdu navrhovateľ odvodzuje arbitrárnosť rozhodnutia sp. zn. IV. ÚS 459/2012, ktoré považuje za „*typicky účelové*“, pričom „*Účelovosť konania spočíva v tom, že v dôsledku nevraživého vzťahu k predsedovi Najvyššieho súdu SR Štefanovi Harabinovi, úmyselne vykonštruovali nedostatky v jeho práci s cieľom znevážiť ho ako predsedu súdu a zároveň sa mu tým revanšovať za kritiku, ktorú im ako sudcom Ústavného súdu SR v minulosti opakovane vecne adresoval...*“.

4. Na základe uvedeného navrhovateľ ústavnému súdu navrhol, aby vylúčil sudcov ústavného súdu JUDr. Ladislava Orosza, JUDr. Ľudmilu Gajdošikovou a JUDr. Jána Lubyho pre ich predpojatosť z výkonu sudcovskej funkcie v konaní o sťažnosti vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 20761/2013.

5. Predsedníčka ústavného súdu v zmysle rozvrhu práce ústavného súdu platného od 1. marca 2013 do 28. februára 2014 predložila podanie navrhovateľa podľa § 28 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) I. senátu ústavného súdu na jeho prerokovanie a rozhodnutie.

II.

6. Podľa § 27 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca je vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nepredpojatosti.

7. Podľa § 28 ods. 1 zákona o ústavnom súde účastník konania môže vyhlásiť, že niektorého zo sudcov odmieta pre jeho predpojatosť. Ak dôvody, ktoré vedú k vyhláseniu o odmietnutí sudcu pre jeho predpojatosť, vznikli do začiatku ústneho pojednávania, môže ju účastník konania vyhlásiť najneskôr na začiatku ústneho pojednávania. Ak dôvody, ktoré vedú k vyhláseniu o odmietnutí sudcu pre jeho predpojatosť, vznikli v priebehu prvého ústneho pojednávania, môže ju účastník konania vyhlásiť bez zbytočného odkladu. Na neskoršie vyhlásenie o odmietnutí sudcu pre predpojatosť sa neprihliada a ústavný súd už o ňom nerozhoduje. Podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu pre predpojatosť rozhodne iný senát; odmietnutý člen senátu nehlasuje. Pri rovnosti hlasov rozhoduje hlas predsedajúceho.

8. Podľa čl. IV bodu 1 rozvrhu práce na rok 2013 (platného v rozhodnom čase, pozn.) o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhoduje prvý senát, ak ide o sudcov štvrtého senátu.

9. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že existenciu nestrannosti sudcu treba posudzovať podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania konkrétneho sudcu v danej veci a tiež podľa objektívneho hľadiska, teda zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (III. ÚS 16/00). Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkovi postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť (napr. II. ÚS 71/97, III. ÚS 158/08).

10. Namietaní sudcovia k vzneseným námietkam predpojatosti podaným navrhovateľom uviedli, že tieto sú nedôvodné, resp. účelové a že sa necítia byť v predmetnej veci zaujatí. V podrobnostiach reagovali podobne ako vo veci

sp. zn. I. ÚS 664/2013 (a mnohých ďalších, napr. I. ÚS 652/2013, I. ÚS 36/2013), na argumentáciu ktorú ústavný súd v ďalšom odkazuje.

11. Hoci sa úprava vylúčenia sudcu v základných rysoch zhoduje s úpravou obsiahnutou v iných procesných predpisoch, v jednotlivých typoch konania pred ústavným súdom však môžu nastať situácie, na ktoré nemožno celkom mechanicky aplikovať poňatie neustrannosti a nepredpojatosti, tak ako je uplatňované (i) v konaniach, ktorých predmetom je ochrana individuálnych subjektívnych práv (tak to je napr. pri abstraktnej kontrole právnych noriem), alebo (ii) v konaniach, kde je postavenie účastníka konania (jeho zástupcu) iné ako v klasickej procesnej schéme účasti (pozri napr. § 21 ods. 1, 3 a 4, § 49 a § 51 zákona o ústavnom súde).

12. Sťažovateľ v podanej sťažnosti namieta porušenie bližšie označených práv postupom inter alia najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 So 95/2012 a jeho rozsudkom zo 14. augusta 2013. Z tohto pohľadu je potrebné vnímať aj oprávnenie „zástupcu účastníka“ podať námietku predpojatosti proti vec prerokovávajúcim sudcom ústavného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 20761/2013, najmä pokiaľ ide o dôvody uvádzané v tejto námietke. Postavenie predsedu najvyššieho súdu JUDr. Štefana Harabina v konaní pred ústavným súdom vedenom pod sp. zn. Rvp 20761/2013, ktorého osoby sa námietky predpojatosti uvedené v podaní navrhovateľa výlučne týkajú, je *prima facie* iné/slabšie, ako je postavenie vec prerokováajúceho senátu najvyššieho súdu (o ktorého vec v skutočnosti ide) alebo ako je postavenie priamych účastníkov uvedeného konania pred všeobecným súdom. Za takejto situácie spravidla nemôže obstať námietka predpojatosti vznesená predsedom najvyššieho súdu, ktorá sa týka výlučne vzťahu namietaných sudcov ústavného súdu k osobe predsedu najvyššieho súdu; osoba predsedu najvyššieho súdu totiž nie je účastníkom pôvodného pred ústavným súdom napadnutého konania, pričom podané námietky neobsahovali také skutočnosti, ktoré potencionálne mohli nejakým spôsobom súvisieť s predpojatosťou sudcov Ladislava Orosza, Ľudmily Gajdošíkovej a Jána Lubyho (členov IV. senátu) vo veci ústavného prieskumu postupu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 So 95/2012 a jeho rozsudkom zo 14. augusta 2013.

13. Po preskúmaní podnetu navrhovateľa I. senát ústavného súdu nezistil také skutočnosti, ktoré by podľa § 27 ods. 1 zákona o ústavnom súde viedli k vylúčeniu uvedených sudcov z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. IV. ÚS 413/2013. Ústavný súd aj v iných prípadoch nepripustil námietky navrhovateľa podobného charakteru (III. ÚS 30/2012, III. ÚS 560/2011, III. ÚS 501/2011, I. ÚS 622/2012, I. ÚS 36/2013). Výrokom svojho rozhodnutia preto vyslovil, že sudcovia ústavného súdu Ladislav Orosz, Ľudmila Gajdošíková a Ján Luby nie sú vylúčení z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 20761/2013.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. februára 2014